

گفتگو با محمود فرهنگ و مهدی متوسلی کارگردان و نویسنده نمایشنامه "خورشید کاروان"

گفتگو از: محمد آفتابی

نمایشنامه "خورشید کاروان" را معرفی کنید اینکه در چه موضوعی است و در کجاها به نمایش درآمده است؟

مهدی متوسلی: متن نمایش با نام "هیئات من الذله" مربوط به دوازده منزل طی شده از کربلا تا شام توسط زنده یاد استاد ابوباسم حیدار حدود شصت سال پیش در کربلای معلی نوشته شد و قریب به بیست اجرا نیز در کشورمان داشت. ما متن را گرفتیم و خورشید کاروان یک پرده از آن نمایش هست که به عنوان "دیر راهب" بوده و ما پس از بازنویسی و بازبینی منابع و اضافه نمودن بخش هایی، با اسم "خورشید کاروان" آماده اجرا نمودیم. نمایش بالغ بر ۵۰۰ اجرا داشته و در سال جاری حدود ۳۵۰ اجرا توسط هفت گروه در شهرهای مختلف دارد. همچنین امسال برای اولین بار در کشور هلند روی صحنه رفت و در چهار اجرایی که در روزهای تاسوعا و عاشورا داشت با استقبال بی نظیر روبرو شد. با اینکه نمایش خورشید کاروان ۱۷ سال است که روی صحنه می رود اما همچنان عاشقان ابی عبدالله (ع) با شور و اشتیاق پای نمایش می نشینند و متاثر می شوند.

در کشور هلند نحوه برخورد غیرمسلمان ها با نمایش چگونه بود؟

متوسلی: بعد از اجراء، تنها با تمجید و استقبال خوب پیروان سایر ادیان مواجه شدیم چه در هلند و چه در ایران در ارومیه که ارامنه محترم نمایش را دیدند در شهر سنندج نیز اهل تسنن نمایش را دیدند و باز تمجید و استقبال کردند. و این تحسین ها و تشویق ها بود که احساس کردیم خورشید کاروان می تواند در خارج از کشور نیز جایگاه خودش را پیدا کند. در هلند نیز همین اتفاق افتاد و این به دلیل اتفاق پرمضمون و ارزنده ای است که در متن نمایش بین ادیان یعنی اسلام و مسیحیت جلوه پیدا می کند.

در طول این ۱۷ سال، آیا در نمایش تغییراتی نیز ایجاد می کنید؟

متوسلی: آری، تغییراتی که لازم دیده شود پس از بررسی در یک شورا، اعمال می گردد و در این مدت در متن تغییراتی حاصل شده مثلا بازگشت پطروس در سال های اخیر اضافه گردید و با حذف و اضافه های اصولی، شکر خدا، امروز به یک پختگی و کمالیت بهتری رسیده است.

به نظر شما ضرورت تبلیغ آموزه های عاشورایی در قالب نمایش در کنار دیگر نحوه های تبلیغ در چیست؟

متوسلی: هر نحوه تبلیغی براساس یک مبنای هنری شکل می گیرد مثل منبر و روضه که هر دو از هنر فن بیان، بهره می گیرند. در هنر نمایش علاوه بر فن بیان از نور، رنگ، تصویر، حرکت و صدا نیز استفاده می گردد و به تبع آن تاثیر بهتری روی مخاطب خواهد داشت، بطور کلی هرچه ابزارها متفاوت و شیوه ها گسترده تر باشند دامنه تبلیغ و تاثیر آن گسترده تر خواهد بود. **خورشید کاروان در همه اجراها عکس العمل های بسیار شورانگیز در مخاطبان ایجاد می کند و اشک های عاشقانه ای در پای**

نمایش ریخته می شود. به نظر شما این ویژگی از کجاست؟

متوسلی: ببینید خورشید کاروان ماحصل دل، عشق و یک نوع ارادت به ساحت مقدس اهل بیت (ع) است و به نظرم برای همین آنچه در خورشید کاروان اتفاق می افتد مستقیما از روی صحنه به دل می نشیند و ما امسال خوشحال هستیم که برای اولین بار بعد از ۱۷ سال موفق شدیم در حوزه علمیه و مدرسه امام خمینی قم نمایش را روی صحنه ببریم و این یکی از افتخارات ما است که "خورشید کاروان" اولین نمایشی هست که در حوزه علمیه اجرا می شود و در اینجا ما همکاری تنگاتنگ با روحانیون مدرسه امام خمینی داریم و این برای ما خیلی خوشایند و خاطره انگیز است.

از خاطراتی که از اجراهای مختلف خورشید کاروان دارید بگویید؟

خاطرات خوب بر می گردد به اجراهایی که نمایش برای غیرمسلمانان به اجرا در آمد. در شهر ارومیه و هلند و این خیلی مایه افتخار بود که مثلا ارمنه محترم با تمام وجود از نمایش تمجید می کردند و هیچ احساس تضاد نمی کردند و این برای من بسیار ارزشمند و مهم است.

در مورد اهل تسنن نیز همین طور است احساس می کردیم باید موضع بگیرند اما بعد از دیدن نمایش فقط تمجید و تحسین می کردند. و این خیلی عبرت انگیز است که می شود حرف هایی را از آموزه های دینی در قالب نمایش زد بدون اینکه اختلافات و دوگانگی ها را دامن زند و بدین وسیله خیلی قوی و جدی در جهت تبلیغ فرهنگ عاشورایی اقدام کرد.

از کم و کیف اجراهای خورشید کاروان برایمان بگویید؟

محمود فرهنگ: "خورشید کاروان" امسال در هفدهمین سال اجرایش می باشد و تا امسال بالغ بر ۵۰۰ اجرا داشته و امسال، شکر خدا، در قم و مدرسه علمیه بین المللی امام خمینی در حال اجراست و این را باید نقطه عطف اجرای "خورشید کاروان" دانست.

سال گذشته در تهران و در سالن وزارت کشور اجرا شد که بیش از ۳۵۰۰۰ نفر از آن دیدن کردند. این نمایشنامه با موضوع کربلا و حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام، علاوه بر اجراهای بسیار موفق در خارج از کشور نیز اجرا داشته است. در کشور هلند به اجرا در آمد که قریب ۴۰۰۰ نفر نمایش را دیدند و این نمایش توانست در مجموعه مراسم های آیینی در ایام تاسوعا و عاشورا با شیعیان و دیگر اقشار مردم هلند ارتباط خوبی برقرار کند و ما امروز خدا را شاکریم که توانستیم "خورشید کاروان" از مجموعه کارهای موسسه فرهنگی فدک را در خارج از ایران به اجرا در آورده و به این طریق بتوانیم نام و یاد حضرت اباعبدالله را در آنجاها زنده کنیم. "خورشید کاروان" در سال ۱۳۸۶ همزمان با قم در چندین شهر کشور از جمله: تبریز، ارومیه، شوشتر، دزفول و ماهشهر به اجرا در می آید و این نشانگر این است که طالبان "خورشید کاروان" که همان عاشقان فرهنگ ابی عبدالله اند با زبان نمایش نیز می توانند با فرهنگ عاشورا ارتباط برقرار کرده و از آموزه های آن تاثیر بگیرند.

"خورشید کاروان" پیامون واقعه عاشورا اتفاق می افتد از نحوه برخورد غیر مسلمان ها و اقلیت های دینی بگویید.

هم در ایران و هم در هلند، اقشار مختلفی از غیرمسلمان ها نمایش را دیدند و براساس مصاحبه هایی که توسط یک گروه بعد از اجرا از آنان به عمل آمد از عکس العمل خوب و تاثیرپذیری آنان مطلع شدیم. بعضی از روحانیون که هر سال در ایام تاسوعا و عاشورا در هلند و جاهای مختلف جهان به تبلیغ اسلام مشغول بودند از ارتباط عمیق خورشید کاروان با مخاطبان مسلمان و غیرمسلمان و تاثیر شگرف آن سخن می گویند.

غیر از خورشید کاروان چه نمایش های دیگری در لیست فعالیتی خود دارید؟

فرهنگ: موسسه فرهنگی فدک نمایش های مختلفی را در کارنامه خود دارد "پنجره فولاد" با موضوع امام رضا(ع) که حدود ۶۸ اجرا در سالن اصلی تئاتر شهر داشت و کارهای مختلفی در موضوعات: حضرت زهرا(س)، عاشورا و دفاع مقدس که شاخص ترین اینها خورشید کاروان درباره عاشورا است. هم اکنون اثری با محور ماه صفر در دست داریم که به امید خدا در تالار وحدت اجرا خواهد شد.

"خورشید کاروان" در حین اجراء به خاطر اینکه پیامون حضرت ابا عبدالله الحسین(ع) است قطعا عکس العمل های بسیار

شورانگیزی را در مخاطبان ایجاد می کند از این برخوردهای عاشقانه بگویید؟

من خودم چند سال پیش که یکی از نقش های نمایش را اجرا می کردم از روی صحنه وقتی با اشک ها و ناله های از سر دل مخاطبان روبرو می شدم احساس می کردم این اشک ها و گریه ها تا آسمان می روند. در بعضی از اجراها، بعضی از تماشاگران از فرط اشک و گریه و ضجه بیهوش می شدند. بهترین خاطره به نظر من این است که تا امروز پرچم فرهنگ عاشورایی توسط این نمایش به زیبایی به اهتزاز در می آید و این اشک های عاشقانه که در پای نمایش ریخته می شود از بهترین خاطره هاست و قطعا مجموعه ای از ثواب و حسنه به واسطه این نمایش نثار جامعه اسلامی مان و بازیگران نمایش خورشید کاروان و بینندگان عزیز می گردد به واسطه اشک هایی که به خلوص ریخته می شود.

تاریخ درج خبر: ۸۷/۱/۱۴

شماره خبر: ۹۴

منبع خبر: روابط عمومی موسسه فرهنگی فدک